

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Preoțimea în serviciul statisticii.

— De Dr. Ioan Stanciu, paroh. —

II.

Am văzut din cele premerse, că între statisticieni cei mai de valoare se află un număr frumos și de preoți. E și explicabil. Preotul a fost în trecut și este și azi sufletul parohiei. Părtaș al tuturor bucuriilor și durerilor credincioșilor săi, preotul observă toate manifestările sufletești și toate variațiunile vieții prin cari trec aceia. Ca purtător al matriculelor preotul era și este silit, ca cel puțin odată în an, la sfârșitul anului, să raționeze asupra creșterii și decreșterii populației din parohia sa, să mediteze asupra cauzelor mortalității, asupra căsătoriilor și asupra tuturor evenimentelor, cari au avut ceva înrăurire asupra aceluia. Iar cei cari privesc și spre viitor, și-au notat și își notează în cronica parohială toate aceste observări, din cari se nasc statisticele locale de foarte mare însemnătate la descrierea morfologiilor singuraticelor comune, politice sau bisericesti. Privită din punctul acesta de vedere activitatea preotului, el trebuie să aibă matricule purtate cu cea mai mare punctualitate și sfințenie, să aibă o carte numită cronica parohială, în care notează toate evenimentele mai însemnate, ivite în cursul anului și stând în oareșicare raport cu comuna bisericască, sau cu credincioșii săi, trebuie să mai poarte și așa-numitul protocol familiar, în care se notează toate schimbările ivite în sânul singuraticelor familii. Numai așa vom putea corăspunde noi, preoții, celor mai elementare recerinte ale științei statistice.

Ca să putem scoate anumite reguli și învățături statistice, las să urmeze aici o tabelă scoasă din cronica mea parohială, în care se află introduse după sex nașterile, decesurile și cununii din anii 1901—1910.

Anul	Nașteri		Total	Morți		Total	Creștere	Cununii	Notă
	feciori	fete		barbași	femei				
1901	44	49	93	35	26	61	32	21	
1902	50	54	104	25	23	48	56	11	
1903	38	39	77	37	32	69	8	20	
1904	53	38	91	34	17	51	40	15	
1905	51	41	92	30	29	59	33	15	
1906	56	41	97	40	36	76	21	26	
1907	48	54	102	28	42	70	32	24	
1908	56	45	101	34	25	59	42	30	
1909	58	48	106	39	23	62	44	23	
1910	44	46	90	23	17	40	50	13	
Total:	498	445	953	325	270	595	358	198	

Să începem cu căsătoriile, cari au înrăurire prin nașteri în creșterea sau decreșterea numărului credincioșilor, sau populației. Asupra căsătoriilor cele mai mari influențe le au ocupațiunile și mijloacele de traiu. Bunoară la poporul nostru per eminentiam popor economic sunt de mare însemnătate la căsătorii anii buni sau răi economici. Dacă un an e bun din punct de vedere al produselor economice, în toamna anului aceluia și în prima jumătate a anului următor se încheie mai multe căsătorii, decât

viceversa. De aici apoi urmează, că datele statistice referitoare la plugari sunt cu mult mai clare, dacă se ia de bază, nu anul solar, ci cel economic, care e același cu cel bisericesc, adică, din Septemvrie până în Septemvrie. Iar ca să putem vedea, că anul a fost bun sau slab, calculăm numărul mediu sau normal al căsătoriilor, împărțind în cazul de față $198 : 10 = 19.8$. Dacă numărul căsătoriilor trece peste această cifră, anul economic premergător a fost bun, la din contră slab. Iată în viață cum se manifestă teoria lui Malthus!

Ca să vedem dovedită teza aceasta, aduc ca pildă anul 1901, care a fost an slab economic, și în toamna căruia s'au încheiat 6 căsătorii, iar în jumătatea primă a anului 1902 s'au încheiat 5 căsătorii, total 11, deci mult sub numărul normal. Sau mai aproape amintesc anul 1912, ca an slab. Urmarea a fost, că în toamna aceluia an s'au încheiat numai 3 căsătorii, iar în prima jumătate a anului 1913 s'au încheiat 5; deci numai 8 căsătorii s'au încheiat în anul acesta economic, deși în anul solar au fost de toate 22 căsătorii, iar în 1913 numai 11. Asupra căsătoriilor acestui an din urmă au avut mare influență stările politice de atunci, războiului balcanic cu încordările ivite între monarhia noastră și regatele vecine: Serbia și Muntenegru.

Cumcă stările politice într'adevăr influențează încheierea căsătoriilor, e fapt despre care fiecare ne putem convinge, dacă privim în matricula cununăților din anii ultimi. Eu în anul solar 1914 am avut 12 căsătorii, din cari 10 cad pe partea primă a anului, adică pe timpul când încă nu era războiu, iar în anul 1915 am avut numai una, și în 1916 nici o căsătorie. De sigur, urmarea a fost, că au crescut nașterile ilegale, pentru că natura își cere drepturile sale.

Să vedem și contrariul. În tabela de mai sus se vede, că căsătoriile cele mai multe s'au încheiat în anul solar 1908. În urmare trebuie ca anul economic 1907 să fi fost an bun economic. În toamna acestui an din urmă s'au încheiat 7, iar în prima jumătate a anului 1908 s'au încheiat 22, în total deci în anul economic amintit 29 de căsătorii. Așa s'ar putea arăta până la evidență câtă influență are asupra căsătoriilor starea bună a credincioșilor noștri și mersul bun al ocupațiunii zilnice.

Ar fi interesant dacă am avea statistica căsătoriilor din întreaga biserică ortodoxă, ca să se vadă ce influență are gradul de cultură asupra aceluia, să se vadă cum se leagă ele după etăți, sau cum sunt ele mixte, după religione și naționalitate, ori cum se împart ele după anotimpuri și luni. Fapt e, că la acestea din urmă am ajunge la rezultatul, că credincioșii noștri încheie căsătoriile mai ales în cele 4 luni din urmă ale anului și în dulcele Crăciunului, în urma religiunii și a ocupațiunii zil-

nice. Asemenea nu ar fi fără interes, dacă am ști și cunoaște numărul căsătoriilor încheiate între neamuri și productivitatea căsătoriilor. Toate acestea însă cad afară de scopul acestor comunicări.

Acum să aruncăm o privire generală asupra nașterilor. Tabela ne arată, că nou născuții sunt mai mulți de sex bărbătesc decât femeesc. În câte un an poate să fie și invers în singuraticile parohii; dar dacă am lua bunăoară nașterile din un an ale unui cerc mai larg, cum ar fi întreaga mitropolie, apoi sigur că am afla nou născuți mai mulți feciori decât fete. Am putea afirma, că aproape în tot locul, pe lângă 100 fete nou născute, să află 105—110 feciori nou născuți. Cauza încă nu e nici azi lămurită, deși aproape toți statisticienii au încercat explicarea ei. Eu mi-ași explica acest fenomen cu voința atotputernicului Dumnezeu, care știe, că pentru echilibrarea sexelor e neapărat de lipsă mai multe nașteri în feciori decât în fete, deoarece mortalitatea e mai mare acolo decât aici, precum ne vom convinge și am cele espuse mai la vale.

Făcând acum o comparație între numărul căsătoriilor și ale nașterilor, îndată vom observa legătura naturală. Creșterea numărului căsătoriilor unui an produce creșterea nașterilor anului viitor și invers. Ca dovada să fie cât mai evidentă, aduc pildă anii 1915 și 1916, în cari aproape nu s'au încheiat căsătorii. În anul prim am avut copii și copile în total numai 46, în acesta din urmă numai 44 nou născuți, iar în 1917 cu siguranță va scădea și acest număr.

Ceeace privește nașterile ilegale, servească următoarele date. În cei 10 ani indicați am avut în parohie 26 nașteri ilegale, dintre cari feciori 11, fete 15. Un fenomen asemenea până acum neexplicat, dar aproape sigur, — în cercuri largi absolut sigur, — că câtă vreme între toți nou născuții sunt mai mulți de sex bărbătesc, la cei ilegali prevalează cei de sex femeesc. Asupra numărului nașterilor ilegale au mare influență impedimentele de căsătorie și ocupațiunea femeilor, în special a fetelor, aflătoare afară de casă părintească. Ca pildă eclatantă aduc anul 1916, în care în parohia mea s'au născut copii ilegali 9, și adică, 2 feciori și 7 fete. Impediment de căsătorie a fost războiul mondial, iar ocupațiunea în afară de casa părintească au avut-o fetele, aplicate ca servitoare departe de comună. Deși nașterile ilegale în sine încă nu pot forma busola moralității, ci mai mult a culturai și bunăstărei materiale, totuși e bătător la ochi, că conform datelor statistice, comunicate de biroul statistic central, poporul nostru are cei mai mulți nou născuți ilegali, iar ca religione, astfel de nou născuți se află mai mulți la credincioși aparținători la biserică ortodoxă. Ca să putem controla datele acestea și ca noi să putem stabili

adevărul, ar fi timpul suprem, ca și în mitropolia noastră să se înființeze un birou statistic, care prin muncă și sirguință ar revărsa lumină asupra multor chestiuni vitale și până acum desconsiderate aproape total.

Acțiunea submarinelor. În una din ședințele din urmă ale comisiunii principale, emisă din partea senatului imperial din Berlin, s'au făcut comunicări confidentiale despre situația politică, creată pe urma începerii acțiunii energice a submarinelor. Secretarul de stat dela esterne, Zimmermann, a spus, că prin întrebunțarea acestei arme a submarinelor, scopul avut în vedere va fi negreșit atins. Iar secretarul de stat dela marină, Capelle, a comunicat celor din comisiune, că așteptările legate din partea marinei de acțiunea submarinelor, nu numai că au fost împlinite, dar au fost chiar și întrecute. Submarinele fac mai mult decât se credea că pot să facă! Și ce e mai îmbucurător, nu este nici un motiv de a deplânge pierderea fie și numai a unui singur submarin german, dela începerea acțiunii energice încoace. Circulația vapoarelor pe ape e întreruptă aproape de tot, iar corăbiile statelor neutrale nu se mișcă din porturi. Resultatele acțiunii submarinelor sunt deci îmbucurătoare și fermecătoare ca și sigura ale învingerii finale. În fața acestor constatări, făcute de cei competenți, își perd toată valoarea și serioșitatea amenințările englezilor, că peste șase săptămâni submarinele puterilor centrale vor fi zdrobite și nimicite! Cu ce?..

Din parlament. Cu începere de Luni, 19 Februarie nou, dieta țării a ținut iarăși ședințe, în cari s'a continuat desbaterea asupra raportului guvernului despre punerea în aplicare a măsurilor excepționale, votate pentru durată războiului. Cei din opoziție au aflat mult de criticat, mai ales în privința alimentării populațiunii din țară, care nu se face în mod prea norocos. Discuția nu s'a terminat, ci va fi continuată și în cursul săptămânii acesteia, apoi dieta va lua vacanță până în luna Mai. Mercuri au fost în dieta și interpelări, dintre cari s'a remarcat a deputatului independent Holló Lajos, care a pus întrebarea, că oare nu ar fi aplecat guvernul să mijlocească esmiterea unei comisiuni parlamentare, care să înceapă schimb de păreri în privința condițiilor de pace, cari ar pune capăt războiului? În motivarea interpelării sale, Holló a căutat să facă imputări Germanilor, pentru provocarea războiului acestuia, prin espansiunea lor economică. În răspunsul pe care l-a dat domnului ministru-prezident, contele Ștefan Tisza, interpellantul a fost însă instruit, că aceea ce vorbesc cei din antantă, nu poate să vorbească un deputat din camera ungară. Războiul a fost impus de dușmani, și puterile centrale au intrat în război pentru a-și salva existența! Vorbirea energică a domnului ministru prezident a fost viuu aprobată și la urmă aplaudată aproape de întreaga casă.

Conflictul american-german. Ziarele din Paris scriu, că anunțarea benevolă a cetățenilor din statele unite americane, pentru a fi înrolați în armata americană, face progrese frumoase. Comunică mai departe știrea, că ministrul american Lansing a făcut senatului propunerea, să investeze pe presidentul Wilson cu dreptul de a dispune în plină libertate și după propria sa chibzuială asupra puterii armate a statelor unite americane, de pe uscat și de pe apă. Se crede, că hotărârea aceasta adusă din partea senatului american, va fi urmată numai decât de declarația de război, făcută

Germaniei. Așa s'au întămplat lucrurile și în anul 1898, când America a avut conflict cu Spania. Și atunci presidentul a fost investit din partea senatului cu toate drepturile. E necesară de altcum luarea unei hotărâri în sensul celei propuse de Lansing și din motivul, că mandatele actualilor membri ai congresului american espiră în 4 Martie n. c. când domnul Wilson începe să funcționeze ca president *reales* al statelor unite americane, iar noul congres nu se întrunește decât în Noemvrie. E necesar deci, ca domnul Wilson să fie investit cu drepturi largi, excepționale. Știri venite din America spun însă și aceea, că domnul Wilson tot mai are speranță, că lucrurile nu vor ajunge la proclamarea războiului în contra Germaniei, ci vor rămâne până la fine în stadiul de acuma, adică numai la ruperea legăturilor diplomatice între statele unite americane și Germania.

Încă un protest. Reprezentanții din parlament ai poporului ucrainean din Galiția au trimis domnului Wilson, presidentului statelor unite americane, adresa următoare, care a fost depusă și în cancelaria de cabinet a Majestății Sale, Impăratului și Regelui nostru Carol: «Noi, ucrainenii, formăm în familia popoarelor slave o națiune independentă. Lăudăroșia din nota antantei despre oarecare «*eliberare*» a popoarelor slave din Austro-Ungaria e imposibil să fie luată în serios din partea noastră, a ucrainenilor, și se lovește de o rezistență vie, manifestată din partea noastră. Naționalitatea ucraineană, cu toată netăgăduita independență a limbei ucrainene, recunoscută chiar și din partea academiei de științe din Petersburg, e și acuma în mod consecvent negată din partea guvernelor rusești, iar folosirea limbei ucrainene, la un popor de treizeci de milioane, e oprită, nu numai în oficii, ci și în școală. Invadarea Rusiei, în anul 1914, în Galiția de est, locuită de ucrainenii și în Bucovina, a format proba despre acum anunțată «*eliberare*». Imediat după invasiune, eliberatorii acestei țări, în care cei trei milioane și jumătate de ucrainenii, grație constituției liberale austriace, au putut să-și elupte multe favoruri naționale, au închis toate școlile ucrainene, iar limba ucraineană a fost oprită peste tot, ca în imperiul țarilor, și întreaga viață națională a poporului ucrainean din Galiția înăbușită a fost în modul cel mai brutal. Pe urma persecuțiilor personale, războiului din partea Rusiei eliberatori, nu mai puțin decât patru mii de patrioți ucrainenii au fost târați în Rusia centrală și în Siberia, iar conducătorul ucrainenilor din Galiția și căpetenia bisericii greco-catolice, mitropolitul din Lemberg, contele Szepticki, au fost aruncați în temnița rusască, ca criminali de stat rusești. În contra unei astfel de «*eliberări*», noi, reprezentanții poporului ucrainean din Galiția, trebuie să protestăm în mod categoric. Sentimentele noastre sunt ale întreg poporului ucrainean, care, corespunzător trecutului său și culturile sale naționale, năzuiește spre o adevărată eliberare națională».

FOIȘOARA.

Războiul și literatura foiletonistă.

— De Dr. Gh. Comșa. —

Războiul actual a produs o stagnare remarcabilă în literatura propriu zisă. Ce e mai mult, ziarele noastre nu de mult au făcut constatarea, că literații de frunte ai antantei prin scrierile lor s'au angajat la carul politice.

Pe noi ne interesează însă literatura popoarelor aparținătoare puterilor centrale, dar și aceasta în cele următoare numai sub raportul rolului ce-l au foiletoniștii, mai ales la poporul german și maghiar. Pentruce însă tocmai foiletoanele să ne intereseze? Fiindcă ele aparțin scrierilor în proză, iar literatura prozaică e chemată să satisfacă postulatelor rațiunii, deci și foiletonul. Și fiindcă războiul actual a pus la probă grea mai ales rațiunea, însemnătatea aceasta e și mai evidentă. Nu poezia are acum actualitate, pentrucă poezia se îndreaptă către fantazie, către sentimentele omului, spre a arăta muritorului că el reprezintă ceva ce e mai presus de viața zilnică. E evident însă, că fantazia rămâne mai rece în aceste timpuri de realitate cumplită, ca rațiunea, care în fața realității de azi e mai pretensivă.

Importanța foiletoanelor în legătură cu războiul de azi e indiscutabilă. Cele spuse până aici confirmă acest adevăr. Foiletoanele publicate în ziare germane și maghiare în decursul războiului sunt în măsură de a elucidă această importanță. E

Preoțimea de astăzi și de mâine.

— De preotul Ioan Dandea. —

(Urmare).

Ar fi foarte potrivit, dacă seminarul ar avea un aparat bun cinematografic, cu care să se reprezinte numai piese foarte bune din punct de vedere educativ.

Tinărul cleric având vocațiune, care în seminar s'a întărit și dezvoltat, având o temeinică educațiune morală și culturală, fiind bărbat al științei și credinței, ajungând în parohie se va sili, ca toate aceste însușiri bune să le pună în serviciul păstorilor săi prin o întreită activitate: 1. Apologetică predicatorială; 2. misionară; 3. pastorală. Pentru pătura cultă: pentru intelectuali și semidocti, în primul rând se cere o activitate apologetică prin care trebuie «curățit ogorul sufletesc de buruienile cele rele și otrăvicioase și apoi să se samene sămânța cea bună» (Atenagora); trebuie nimicită îndoiala, indiferentismul religios-moral, necredința celor ce se pregătesc a auzi adevărul creștin și apoi trebuie dezvoltat adevărul deplin descoperit de Dumnezeu în mod pozitiv. În inimile chiar și a celor mai necredincioși trebuie provocată îndoiala asupra motivelor necredinței lor.

În activitatea aceasta apologetică, care la noi e aproape nedezvoltată, trebuie ținute în vedere păreri foarte bune ale unui distins apologet creștin ortodox: «Scopul apologetice este de a arăta adevărul lovit în ochi al învățăturii creștine, precum și netemeinicia tăgăduirii ei din partea ideilor antireligioase, mai cu seamă a timpurilor nouă. Adevărurile religioase conțin în ele înseși cel mai bun scut de apărare. Acestea nu sunt raționamente abstracte ale minții și reflexiunii, ele sunt adevăruri pline de duh, viață, profunzime și forță.

Pentru aceasta dovedirea oricărui adevăr religios trebuie să fie cu deosebire explicătoare, chiar după caracterul său. Scopul principal al dovezii trebuie să fie explicarea și lămurirea adevărului, ca chipul său luminos să apară în toată frumsețea. Trebuie prezentate temeiurile pe cari se razimă aceste adevăruri și prin cari se depărtează dela sine și se rup toate păreri contrare», (Rojdestwenski, Apologetica creștină I, pag. 3 seq.).

Insemnătatea acestei activități apologetice e foarte mare, căci precum

zice același apologet creștin: «Ea (apologetica) contribuie la întărirea adevărurilor credinței în sfera convingerilor noastre intelectuale, ea într'un mod științific întărește adevărurile credinței și are influență asupra dezvoltării unor convingeri religioase mai stabile, definite, conștiențioase și mai cugetate. Nici un creștin cult nu poate fără pagubă pentru plinătatea și dezvoltarea sa intelectuală și morală să ignoreze temeliile pe cari se razimă credința noastră și să nu aibă despre ele o idee curată și conștiențioasă. Pentru omul care crede, e necesar a ști fundamentul neclătit al acelei învățături în care el este inițiat». Afară de desfășurarea, lămurirea și apărarea adevărurilor religioase e de neapărată trebuință și de desfășurarea adevărurilor morale, în strânsă legătură cu cele religioase, prin cari să se stabilească principii sănătoase de viață: în viața socială, în literatură, artă, jurnalistică, politică. Prin desfășurarea acestor adevăruri morale se lămuiesc și întăresc noțiunile morale.

Această activitate apologetică se poate îndeplini prin predici, prelegeri, conferințe publice, prin jurnalistică, prin convorbiri în viața zilnică și prin literatură, prin răspândirea în public a scrierilor de natură apologetică, scrise în un stil ușor și lesne de priceput.

Dintre toate mijloacele activității apologetice-predicatoriale, cele mai puternice sunt jurnalistică și literatura. Predicele, prelegerile și conferințele au un anumit mic număr de ascultători, dar jurnalistică și literatura se adresează la tot cel ce știe ceti, pretutindena și în toate timpurile. E cunoscută vorba, că dacă apostolul Pavel ar trăi acum, s'ar face ziarist. În sânul păturei culte, a semidoctilor, precum și a poporului, un ziar bine redactat aduce servicii foarte mari scopurilor pentru cari se luptă acel ziar. Tot astfel de neprețuite servicii ar aduce și activități apologetice creștine un ziar așezat pe baze creștine așa condus cum și-l închipue scriitorul bisericesc Petrow în cartea sa: Pe urmele lui Cristos, partea I, sub titlul «Gazeta creștină».

Acest ziar ar avea să apară în 3 edițiuni: una pentru știința teologică bisericască în special; apoi ca ziar de popularizare a adevărurilor morale și religioase pe sama păturei culte și a semidoctilor, pentru care să fie organ de propagandă religioasă viuă. În acest ziar toate chestiunile ce ating

viața poporului să se privească din punct de vedere creștinesc moral. Pentru popor încă trebuie tipărit un ziar pe baze creștine-naționale, care să fie un bun îndemnător, un cald însuflețitor și un sfetnic minunat. Pentru intelectuali avem pilde în «Neamul Românesc» a lui Iorga și revista «Românismul» de prof. V. Pârvan, iar pentru popor avem pildă de ziar bun în «Neamul românesc» pentru popor a lui Iorga.

Afară de ziarele de propagandă religioasă-morală au mare înfriunță asupra tuturor straturilor societății cărțile de propagandă religioasă-morală, a căror conținut se îndreaptă după stratul social cătră care se îndreaptă. Așa sunt cărțile teologice de specialitate. Pentru intelectuali și semidocti sunt cărțile de conținut apologetic în primul rând trebuincioase, apoi cărțile de propagandă religioasă-morală cu conținut dogmatic moral, care e tratat în novele, romane, povestiri, piese teatrale, precum și în expuneri științifice independente de formele literare.

Pentru popor trebuie tipărite cărți de propagandă religioasă-morală nu în formă de povestiri, ci învățăturile trebuie expuse independent de orice formă literară, în mod pozitiv. Pentru țaran adevărul trebuie exprimat limpede și în mod hotărât, căci țaranul neavând puterea de abstracțiune disciplinată, adevărul nu și-l poate extrage singur din povestirile cetite. El voeste să îl afle de-a gata, numai să îl întrebuințeze.

În activitatea culturală bibliotecile publice și private au acel rol, pe care îl au magazinele de aprovizionare în comerț și în familie; sunt ca o vistierie de unde se scot și bune și rele. Pentru aprovizionarea acestor vistierii cu lucruri bune, cu comori sufletesti, ar avea în primul rând datorință preoțimea. Preoțimea are în primul rând datorința, ca folosindu-se de înfrunțarea morală să se îngrijească, ca bibliotecile publice cel puțin, atât cele pentru popor, cât și cele pentru intelectuali, să aibă cât de multe și cât de bune cărți de propagandă religioasă-morală, cari să fie ca niște izvoare de viață datătoare pentru reînnoirea sufletelor.

Bibliotecile publice sunt în mare parte compuse din cărți, cari dacă nu valorează nimic din punct de vedere literar și mai ales moral, conțin în sine germenii infectării morale. Mare preponderanță și influență rea asupra cetitorului au scrierile literare de cu-

suficient să menționez conținutul lor mai ales în jumătatea primă a lunii Februarie a acestui an. Ziarul Neues Pester Journal publică într'un decup din numerii acestui interval de timp un foileton, în care se combate teza, că războiul ar fi un mijloc prin care omenirea ar fi ferită de a ajunge la moleșire. Aristotel, Kant, și nu de mult pensionatul profesor universitar Wundt, au părerea aceasta. Shakespeare zice: «Und, wie ihr wisst, war Sicherheit des Menschen Erbfeind allezeit». Prin război deci s'ar manifesta simțul de război al popoarelor. Schiller zice: «Aber der Krieg auch hat seine Ehre — der Bewegter des Menschenschicks — Feigheit». Autorul foiletonului arată, că și fără războaie pot rămâne în floare forțele morale și materiale ale omenirii. După naturalistul Lyell istoria nu e numai de patru mii, ci de circa patru milioane de ani. Ca argument negativ aduce, că circa 196.000 de ani n'au fost războaie și s'a ajuns o stare înfloritoare.

Păreră autorului o am aflat întemeiată cetind în foiletonul unui ziar o recenzie asupra scrierii: «Im Kriegszustand» a lui Lastrow, care reliefează marea însuflețire manifestată cu ocazia plecării la oaste la începutul războiului. Profesori ai universității din Tübingen s'au oferit să împartă poșta, etc, etc., ceace dovedește, că războiul nu a produs simțul de jertfă, căci acela a existat înainte de război.

Găsim foiletoane de cuprinsul, că războiul a deschis ochii lumii cuprinse de valul materialismului. Înainte de război era dus la extrem principiul împărțirii muncii. Prea erau desmerdați copiii de părinți, prea umblau după capul lor copiii. Războiul a

demonstrat, că desmerdarea e dezastruoasă. Faptul ar adevăra teza necesității războiului, — în parte, — dacă nu ar fi pedagogia, care e chemată să pornească pe căile direcției adevărate.

Ziarul «Die Zeit» din Viena arată într'un foileton însuflețirea studenților, cari curăț străzile de zăpadă. Pe 4—5 coloane se scriu despre acest lucru, care oare nu constituie un fapt interesant? Nu din jucărie, ci din seriozitate fac lucrul acesta. Iar față de studenți sunt tratați măturătorii de profesie ai străzilor. Ce simțiri vor fi având văzând așa ceva, ei, cari și în timp de pace erau în raport problematic cu puțința câștigării pâinei? Ziarele pretutindena au încrestat faptul, că în Germania s'au angajat la săvârșirea acestui lucru. Consiliul școlar al Austriei de jos a permis elevilor curățirea străzilor de zăpadă, iar în Viena și fiul arhiducelui Leopold-Salvator a măturat zăpadă, împreună cu conșcolarii săi. În Budapesta trei contese au săvârșit lucrul acesta. Nu-i mirare deci, dacă despre măturarea zăpezii se scrie un foileton într'un ziar de frunte.

«Neue Freie Presse», scrie un foileton despre fericirea timpurilor vechi ale unui oraș german și descrie viața studentască în culori vii. De altcum despre timpurile trecute putem ceti sub diferite raporturi foiletoane și cetitorului i se îmbie ocaziunea de a face comparație între vremile de pace și ale războiului.

Avuția câștigată în război apare în ochii foiletonistului ca fără preț. Precum e acaparată, așa de ușor se mântuie. Luxul grozav în parte așa se explică. Dar războiul n'a nimic dragostea și interesul pu-

blicului pentru teatru, artă etc. Chestiunile acestea sunt tratate prin prizma războiului, cu un interes deosebit. În legătură cu avertim cetim mai de nou într'un ziar maghiar o traducere din Maxim Gorki, care îmbrează cu un aparat fără păreche concepția despre viață a miliardarului american. Gorki crede, că bogatul miliardar ar trebui să aibă trei stomacuri și peste o sută de dinți, ca să poată consuma amăsurat bogăției sale, ar trebui să fie îmbrăcat în haine țesute cu aur și redingota să-i fie de 80 de coți. Sfidarea aceasta e caracteristică pentru bogatul american, care face banii, ca aceia să-i aducă alți bani și e condus de principiul, că brațele muncitorului trebuie exploatate. În țara lui să treacă muncitori din alte țări numai până la o limită: până când muncitorii străini își oferă munca mai ieftin și astfel se încunjură grevele muncitorimii indigene, dar dreptul de cetățean e limitat și e posibil a se exercita de străini numai până când America din cauza brațelor muncitoare va mai avea trebuință.

E într'adevăr o desvălire crudă aici cu privire la spiritul american și ne reamintește păreriile lui Bernard Shaw despre milionari. Psihologia lor prezentată de Gorki și de Shaw e un specimen, care poate servi ca un argument la oprirea cetățenilor noștri de a emigra în țara dolarilor. Mai ales, că Gorki le descrie și concepția penibilă despre religione. Muncitorul să se mângâie cu religionea față de apăsarea bogatului și să rabde!

Din foiletoanele maghiare țin se fac amintire încă de o idee a scriitorului Ernő Szép. Acesta într'un foileton fixează ideea,

prins erotic, cari tractează iubirea sexuală și pe care oreamăresc. Aceste scrieri schimonosesc noțiunile despre temeiurile iubirii dintre bărbat și femeie și deschid calea spre corupțiune, duc la pătrata vieții familiare. Mari pustiiri fac aceste scrieri în sufletele tinerimei, pentru cari și mediul e ademenitor, mai ales că tinerimea nu are țaria de caracter, judecată formată și limpede.

De aceea cu cea mai mare grijă ar trebui alcătuite bibliotecile publice, ca să nu se picure în loc de miere venin în sufletele tinerimei mai ales, care e lesne de ațâțat și de însuflețit, atât spre lucruri bune, cât și rele. Pentru tinerime mai ales numai acea scriere e educativă și prin urmare se poate ceti, din care de pe fiecare pagină, din fiecare cuvânt transpiră moralitatea, fără a cădea în extremă tendințiozitate. Bibliotecile publice sunt *avere națională*, menită să înmulțească energiile naționale, cari se pot înmulți numai prin morală și moralitate. De aceea nu e indiferent, ce fel de comori sunt adunate acolo; nu e indiferent, că bibliotecile acestea în loc de bogăție sufletească, aduc cetitorului corupțiune sufletească.

(Va urma).

Răsboiul.

La frontul răsăritean e ger mare pe întreaga linie, și astfel e cu totul imposibilă vreo operațiune mai mare militară. Nici nu s'a anunțat în zilele din urmă nici un eveniment mai însemnat, ci numai ciocniri mărunte între trupe de recunoaștere. La frontul italian focul de artilerie a fost continuat. La frontul dela apus trupe engleze au ocupat pe la Somme pozițiile abandonate de Nemți, iar la Maas trupe franceze au intrat în primele linii de apărare germane, dar prin contraofensiva au fost scoase de nouă din ele. Germanii au făcut aici mai mulți prizonieri. În Macedonia e foc viu de artilerie.

Telegramele cele mai nouă ne mai comunică următoarele: la un pas din Carpați, Rușii, după o pregătire lungă, făcută din partea artileriei lor, au atacat cu vehemență și le-a succes să intre în primele noastre linii de apărare, din cari însă au fost scoși prin contraofensiva trupelor noastre. La frontul italian s'a întâmplat același lucru. Dușmanul a deschis un foc pu-

că prin răsboiu distanța dintre viață și moarte a devenit mai mică. Pornește dela faptul, că bunăoară o frunză verde lovită de un glonte cade înainte de vreme de pe arbore, li sosește toamna mai curând. E interesantă figura aceasta, care îl duce la constatarea, că și omul face mai puțin deosebire între viață și moarte ca înainte de răsboi. Spre ilustrarea acesteia ca argument ar putea sluji cugetările enciclopedistului Diderot, care zicea, că omul fără vedere pune mai puțin preț pe viață, ca omul absolut normal, căci cel fără vedere nu cunoaște frumsețea naturii, soarele, luna, stelele, pe oamenii ceilalți etc.

Toate aceste chestiuni ale foiletoanelor de azi au o deosebită însemnătate. Ele dau răspuns la multe îndoieli ale rațiunii, care în împrejurările triste de azi cere limpezirea multor chestiuni pe cari răsboiul le-a împrejmuțat de o umbră, care trebuie împrăștiată. Cetind astfel de foiletoane trebuie să fim cu băgare de seamă la funcțiunea sugestiunii, care are rol mare, mai ales în chestiunile sociale împreunate cu răsboiul. Evenimentele răsboiului produc în noi o anumită dispoziție, dor de muncă deosebit. Iar văzând pe unul, că decepționat fiind din cauza răsboiului, nu lucrează, ne lăsăm influențați de el. Aceasta e o sugere, care poate fi mai tare și poate fi mai slabă. Poate fi voită și poate fi inconștientă din partea aceluia dela care pornește. Cel ce o primește, nici odată nu o primește conștient și numai în cazul acesta avem de a face cu sugestiunea pură.

Sugestiunea e intermedierea unei atitudini prin imitație internă și presupune

ternic de artilerie, care a fost continuat și peste noapte, iar dimineața a atacat cu puteri mari. I-a succes să intre în tranșeele trupelor noastre, din cari însă nu peste mult a fost scos din partea glotașilor dela regimentul 2 de infanterie (Brașov).

NOUȚĂȚI.

Noul ministru de honvezi. În locul general-colonelului *Hazai Samu*, trecut în altă funcție înaltă, a fost numit ministru de honvezi ungar generalul de divizie, *Szurmay Sándor*, care Marți, săptămâna trecută, a depus jurământul în fața Maiestății Sale, în palatul din Viena, fiind de față ministrul president al țării, contele *Stefan Tisza* și stegarul *Festetic Tasziló*, principe. Formula jurământului a cetit-o consilierul ministerial *Révy Ferencz*. Noul ministru de honvezi a fost primit apoi în audiență din partea Monarhului.

Avansări. Cu ocaziunea avansărilor din urmă, întâmplare în armata comună austro-ungară, au fost înaintați în rang și următorii ofițeri români: maiorul în retragere, dar aplicat de nou în serviciul militar, *Demetriu Florian*, a fost înaintat la rangul de vice-colonel, iar la rangul de maiori au fost avansați următorii căpitani ces. și reg din armata austro-ungară: *Virgil Piso*, *Teodor Sârcea*, *Traian Bulbuc*, *Iosif Dombora*, *Vasilie Popescu*, *Iosif Cipit* și *Demetriu Gârba*.

† Ermil Borcia. S'a dus dintre noi și s'a mutat la cele vecinice și glumețul și de toți iubitul *Ermil Borcia*, fost funcționar superior la banca de asigurare «Transilvania» din Sibiu, publicist și umorist de seamă, cunoscut publicului mare românesc sub numele de *Haralamb Călămăr*, pseudonimul sub care își publica poeziile hazlii și glumele în diferitele foi românești. Decedatul a fost în anii trecuți colaborator valoros al ziarului nostru, în coloanele căruia a publicat numeroși articoli scriși cu multă pricepere și semnați cu litera (b). Dela ziarul nostru a trecut apoi la «Gazeta Transilvaniei», unde a făcut pe administratorul foil, până la invasiunea spitalului din Brașov. După reînșănătoșare a venit la Sibiu, unde a compus, pentru ultima oară, calendarul umoristic «*Posnașul*», apoi a căzut de nou la pat și Sâmbătă, în 24 Februarie n. la orele 3 d. a. a adormit în Domnul, părăsind aceasta vale a plângerilor în etate de 47 ani. Pl deplâng: mamăsa îndurerată, văduva *Maria Borcia*, sora *Eleonora*, fratele *Dr. Lucian Borcia*, fisc consistorial, precum și toți prietenii și cunoscuții. Inmormântarea rămășițelor sale pământești se face astăzi, Luni, 26 Februarie nou, la orele 3 d. a. din capela cimiterului orașenesc. Fie-i decedatului somnul ușor și memoria binecuvântată.

sugestivitate (putere de a sugera) din partea unuia și sugestibilitate (accesibil de a fi sugerat) din partea altuia. Unul trebuie să fie mai tare în oarecare chestiune ca celalalt și astfel cel mai slab în mod inconștient preia părerea altuia mai tare. E ceva din imitațiune aici, dar diferă de aceasta, căci în caz de sugestiune omul își însușește aceleași aprecieri, sentimente și scopuri, cari s'au manifestat în acțiunea celui-lalt om, dar imitația se referă mai mult la exterior, la ceva acțiune. Imitează copilul, când bate din palme văzând că și mama lui bate, și sub impresia sugestiunii înaintea bunăoară o trupă, văzând că înaintea conducătorul. Fiecare luptător se cugetă la ceace se gândește conducătorul. Puterea aceasta a sugeri să ne cuprindă pe toți, și cetind foiletoanele de azi să fim totdeauna înarmați cu o cugetare temeinică.

De cetit trebuie să cetim foiletoanele, ca să cunoaștem diferitele probleme prin prizma răsboiului, căci numai așa vom îndrepta dezastrele răsboiului, iar cetitul să fie făcut în scopul de a deveni curajoși în mijlocul grozăviilor răsboiului. Inceputul trebuie făcut în familie. Mamele să nu-și mai sparie copiii, dar nici să strige, dacă copilul lor eventual cade și se lovește puțin. Și alte efecte, cari toate trebuie înălțurate. Atunci devenind mari, acei copii nu se vor lăsa ușor suprași, căci au învățat să cunoască realitatea din bună vreme. Foiletoanele de azi tocmai realitatea ne-o desfășoară și de aceea e bine să ne oprim asupra lor.

Hymen Domnișoara Ecaterina de Moesonyi, fiica decedatului *Eugeniu de Moesonyi* și a doamnei văduve *Terezia de Moesonyi* născută *Horváth*, s'a cununat în 1 Februarie nou în Budapesta cu contele *Eugeniu Teleki*, locotenent în rezervă la regimentul 5 de husari, fiul contelui *Alexandru Teleki* și a soției sale *Șarlota Graefl de Poroszló*.

† Susana A. Mureșianu, soția poetului *Andrei Mureșianu*, a adormit în Domnul Duminecă noaptea, 18 Februarie nou, în etate de 96 ani, în Brașov, în azilul reuniunii femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele. A fost inmormântată *Mercuri*, săptămâna trecută, la orele 3 d. a. în cimiterul din *Groaveri*, lângă soțul ei. Odihnească în pace!

În pribegie. Ziarele au fost adus mai demult știrea, că secretarul general din ministerul de război al României, generalul *Iliescu*, a plecat la Paris, în misiune specială. Acum vine știrea, că marele strateg român, generalul *Iliescu*, a trebuit să plece din țară, pentru că a fost palmuit în public în Iași și îi era amenințată viața. Din acelaș motiv a trebuit să plece din Iași, pe ascuns, și războinicul director al «*Adevărului*», *Constantin Mille*, care și-a luat drumul spre Londra, pentru a-și pune la adăpost sigur scumpa sa viață. Dar oare *Goga* pe unde va perora despre întregirea neamului, și *Lucaciu* unde va presida întrunirea mare națională pe care o convocase într-o vreme la — *Alba Iulia*?!.

† Man Hurdubelea, proprietar în Râșinari, după scurte dar grele suferințe, în al 65-lea an al etății și al 38-lea an al căsătoriei, împărțit fiind cu sfintele taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Vineri în 23 Februarie 1917 la 4 ore dimineața, și a fost inmormântat în 25 Februarie n. c. la 12 ore a. m., în cimiterul gr.-or. din Râșinari. Fie-i țărna ușoară și memoria binecuvântată!

Nu conține declarații politice. Predica rostită de papa, acum la începutul postului mare, era așteptată cu mult interes în cercurile diplomatice și bisericesti. Impotriva tuturor așteptărilor, capul bisericii apusene s'a reținut dela orice declarații politice și n'a vorbit nici despre zădărnicele încercărilor de pace, nici despre înăsprirea mai nouă a răsboiului.

În loc de anunțuri de căsătorie. Alesul paroh în Turnisor, dl *Nicolae Topolog*, în loc de anunțuri de căsătorie sa bisericăescă cu d-șoara *Mărioara Căndea* din Râusadului, întâmplat la 9/22 Februarie c. în biserica catedrală din Sibiu, dăruiește 20 cor. la fondul *Victor și Eugenia Tordășianu*, pentru înzestrarea fetelor sărace.

Pentru umanior. Șasezecișigase profesori universitari din *Lipsca*, teologi, juriști și filozofi au publicat o declarație, în care se pronunță în favoarea studiilor clasice. Somitățile universității dela *Lipsca* sânt de părere, că încercările ivite acum din nou intru a reduce sau a tolătura cu totul limba greacă sau latină din licee, formează pericol pentru viitorul vieții spirituale germane.

Ofensivă nouă. Ziarul *Ruski Invalid* spune, că în timpul cel mai apropiat armata italiană va da o nouă ofensivă, „de o forță ne mai pomenită”, — și anume în contra *Triestului*. Vorbă multă, ispravă puțină.

Sămănat de grâu. Guvernul italian a dat ordin tuturor comandantilor de regiamente, să sămene fără întârziere grâu pe locurile de exerciții militare. Ziarul socialist *Avanti* combate dispoziția guvernului, zicând că locurile acestea, nelucrate de vreo patruzeci de ani, nu sânt potrivite pentru sămănat.

Circulație întreruptă. În urma blocadei submarinelor împotriva Angliei, circulația de poștă și de călători din Franța, Italia, Anglia spre Rusia este cu totul sistată. De 3 săptămâni n'au mai sosit în Rusia scrisori, nici alte trimiteri poștale din Anglia.

Două feluri de mortalități. Referentul secțiunii bugetare din camera prusiană a expus, într'una din ședințele mai nouă, câteva date înfricoșătoare cu privire la mortalitatea copiilor în Prusia. Și anume: Din 1000 de copii ilegitiți ajung etate de un an numai 312, etatea de 19 ani 136. Dimpotrivă, din 1000 de copii legitimi ajung etatea de un an 696, etatea de 19 ani 512 înși. S'a decis luarea de măsuri, pentru a da ajutoare bănești comunelor mai sărace, în scop de a îngriji mai bine de hrana copiilor mici.

Fidanțare. Se vestește dela *Stockholm*: Moștenitorul de tron al României se întoarce în țară, venind dela curtea împărătească a Rusiei. Fidanțarea sa cu una din ficele țarului (pe care noi am anunțat-o de mult) este fapt împlinit. Evenimentul nu se aduce deocamdată la cunoștință publică.

Femei polițiști. Din *Brün* se anunță, că în comuna *Prochnitz* sânt primite femeile în serviciul de polițiști ai comunei.

Câți sânt la front? Lordul *Curson* a declarat în camera lorzilor, că armata engleză, aflătoare la front, se compune din 2—3 milioane de soldați.

Recrutări nouă rusaști. Din *Petrograd* se anunță oficial: S'a ordonat recrutarea contingentului din anii 1898 și 1897. Măsura aceasta însemnează un nou milion de soldați.

Lipsa de hârtie. Ziarele din capitală se tânguesc, că nu au hârtie pentru a putea apărea și pe mai departe în estensiunea de până acuma și astfel sunt necesitate toate să-și reducă paginile. Vina pentru situația gravă care li s'a creat o pun pe cei din Austria, cari nu le dau hârtie, cu toate că au destulă. Germania li-a dat cât a putut, deși hârtia din Germania e foarte scumpă. Se poate, că în urma lipsei de hârtie unele ziare au să-și sisteze de tot apariția.

Rechiziționarea. Din *Budapesta* se anunță: Lucrările de rechiziționare, puse la cale de oficiul pentru alimentarea țării, își urmează cursul în mod energetic. Rezultatele sânt parte satisfăcătoare, parte foarte bune. De pildă: *Comitatul Ung* avea să contribuie 15 mii de măși metrice de grâu; rechiziția însă a dat un rezultat cu mult mai favorabil, s'au adunat adecă peste 17 mii de măși metrice.

Prețuri maxime. Pe temeiul hotărârii guvernului ungar, se va publica în curând ordonanța privitoare la prețurile maxime fixate pentru tot soiul de încălțăminte.

Imprumut nereușit. În considerare că semăniile la Imprumutul de război al Italiei nu sânt până acum suficiente, guvernul italian a prelungit termenul subscrierilor până la 10 Martie.

Aluzii franceze. Ziarul *L'Homme Enchaîné* constată, că noua lege de recrutare, adoptată de parlamentul Franței, va fi greu interesele agricole ale țării. *Hervé* cere să se întărească la toți aliații forțele de producțiune industrială și economică: aceasta este tot așa de important ca și organizarea militară. Articolul lui *Hervé* face aluzii la lipsa materialului de oameni în Franța și declară, că dacă răsboiul mai durează mult timp, este problema armatei engleze d'a suporta sarcinile principale.

Carbuni pentru neutrali. Germania, care înainte de război exportase mari cantități de carbuni în Suedia, este gata și acum să furnizeze aproape patru milioane de tone, ca în anul precedent. Asemenea se vor putea provedea cu carbuni și Olanda și Elveția. Țările acestea neutrale vor trimite o parte din vagoanele necesare proprii în scop ca transportarea din Germania să se facă ușor și repede.

Un nou legat. Nemângăiata *Maria Joandrea n. Lechințan*, în scopul eternizării memoriei ficeii sale, văduva *Elena Joandrea* născ. *Toma Joandrea*, decedată la 18 Februarie n. c. în Sibiu, pune temeiul cu 100 cor. la „*Legatul Elena Joandrea pentru ajutorarea copiilor săraci din Sibiu, suburbiul de jos, aplicați la meserii*.” Acest legat asemenea celorlalte legate ale „*Reuniunii socialilor români din Sibiu*”, să atașază la „*Fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăcelilor meseriași*.” Legatul va spori din daruri benevoale, făcute de cei cu durere pentru copiii săraci, în amintirea iubiților răposați, la prilejuri de căsătorii de botezuri, de momente mai însemnate în viața familiară etc. Pentru acest dar generos, bine plăcut și oamenilor și lui *Dumnezeu*, implorând odihna lină decedatei și mângăiere ce'or îndurerăți, aduce calde mulțumite, în numele reuniunii, prezidentul ei: *Victor Tordășianu*.

Poșta redacției.

D-șoarei S. S. în A. Poesia trimisă e slabuță, nu e de publicat. Alt *avis* nu-ți putem da, decât răspunsul trimis pe calea aceasta.

„PLUGUL“

banca populară, însoțire de credit și economii în Brîznic.

Convocare.

Domnii părtași ai băncii populare, însoțire de credit și economii «Plugul» în Brîznic, se invită prin aceasta la a

III-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Brîznic în localul școlii confesionale Duminecă în 25 Martie st. n. a. c. la 3 ore d. a., eventual în 8 Aprilie st. n. a. c. în înțelesul §-ului 24 p. 4 din statute.

Obiectele:

1. Constituirea și deschiderea adunării prin președinte.
 2. Raportul direcțiunii, raportul comitetului de supraveghiere, prezentarea conturilor bilanț și profit și pierdere și aprobarea acestora.
 3. Absolvarea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere și distribuirea profitului curat conform §-ului 33 din statute.
 4. Îndeplinirea eventualelor vacanțe din direcțiune.
 5. Eventuale propuneri.
- Brîznic, la 20 Februarie 1917.

Direcțiunea.

Contul Bilanț pe anul 1916. — Mărlug-számia 1916. évre.

Activa. — Vagyon.		Pasiva. — Teher.	
	Cor. fil.		Cor. fil.
Cassa în număr — Pénztárkészlet	842.26	Pártáshii — Üzletrészek	706.—
Imprumuturi — Kölcsönök	1.347.—	Fond cultural — Közművelődési alap	13.94
Hártili de valoare — Értékpapírok	100.—	Datorii proprii — Saját kölcsönök	6.006.86
Mobiliiar — Butorzat	397.76	Depuneri — Betétek	679.24
după amortizare — leirás után	97.76	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	11.56
Spese de fondare — Alapítási költségek	190.—	Profit curat — Tiszta nyereség	205.26
după amortizare — leirás után	90.—		
Mărfuri în prăvălie — Áruk nyílt boltban	4.923.37		
Interese transitoare restante — Hátralékos átmeneti kamatok	10.23		
	7.622.86		7.622.86

Contul Profit și Pierdere pe a. 1916. — Nyereség- és veszteség számla

Spese — Költségek.		Venite — Jövedelmek.	
	1916. évre.		1916. évre.
Spese de administrație — Üzleti kölcsönök	1.183.66	Interese de imprumuturi — Kölcsönök-utáni kamatok	173.92
Interese — Kamatok:		Taxe de intrare și alte venituri — Beirátási díjak és egyéb jövedelmek	132.29
după imprumuturi proprii — saját kölcsönök után	204.80	Profit dela prăvălie — Bolt jövedelmek	1.528.28
după depuneri — betétek után	52.22		
fondului cultural — közművelődési alapnak	79.—		
Amortizări — Leirások:			
din mobiliiar — a butorzatból	97.76		
din spese de fondare — alapítási költségek	90.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	205.26		
	1.834.49		1.834.49

Brîznic, la 31 Decembrie 1916. — Brîznic, 1916. decembrie hó 31-én.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG: (13) 1—1

Iuliu Josan m. p., Petru Pogan m. p. Rusalin Josan m. p. Petru Incicău m. p.,
președinte — elnök. secretar — titkár.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine. — Alulirott felügyelőbizottság jelen számlákat felülvizsgáltuk és azokat rendben találtuk.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Roman Josan m. p., Nicolae Fărău m. p. George Iuga m. p.
președinte — elnök.

Cumpăr cantități cât de mari de

lemn de frasin,

proprietarii cari au în grădini, pe hotare sau în pădurea comunei, rog a se adresa la subsemnatul:

Herban Petru Laju
Gyalár (Hunyad m.).

3—3 (9)

Arândare de pășune.

Părțile numite «Das Stämmchen» și «Șesul mic» ale pășunii bisericești din Noul-săseș (Szászujfalu), u. p. Veresmart în mărime de circa 350 jugăre catastrale, sunt de arândat pe mai departe pe anul acesta cu începere dela 1 Martie st. n. Informațiuni se dau din partea

3—3 (8) Presbiterului evanghelic.

Însoțirea de credit din Căraștău. — Karasztói hitelszövetkezet.

Convocare.

Membrii Însoțirii de credit din Căraștău sunt invitați prin aceasta la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Căraștău Duminecă în 25 Martie st. n. 1917, la orele 2 p. m., în localul Însoțirii, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor ce reprezintă.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1916 și stabilirea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere asupra împărțirii venitului curat.
5. Darea absoluturului pentru direcțiune și comitetul de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.
6. Alegerea a 2 membri în Comitetul de supraveghiere pe un period de 3 ani.

Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1916. — Mărlug-számia 1916

Activa — Vagyon.		Pasiva — Teher.	
	december hó 31-én.		december hó 31-én.
Cassa — Pénztárkészlet	2,574.89	Párti fundamentale — Törzsbetétek	4,580.—
Bon la «Crișana» — Követelés «Crișana»	94.—	Fond de rezervă — Tartalékalap	1,636.25
takarékpénztárnál	32,330.—	Depozite spre fructificare — Betétek	14,869.64
Cambii — Váltók	97.50	Depozite de cassa — Pénztári letétek	98.02
Efecte — Értékpapír	200.—	Reescont — Visszleszámítás	12,498.—
Mobiliiar — Felszerelés	200.—	Dividendá neridicată — Fel nem vett osztalék	43.—
după amortizare — leirás után	200.—	Creditori — Hitelezők	10.80
	35,096.39	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	810.75
		Profit curat — Tiszta nyereség	549.93
			35,096.39

Contul Profit și Pierdere la 31 Dec. 1916. — Nyereség és veszteség számla

Debit — Tartozik.		Credit — Követel.	
	számia 1916 december hó 31-én.		számia 1916 december hó 31-én.
Interese după depuneri — Betétkamatok	734.29	Interese dela cambii — Kamatok váltó kölcsönök után	2793.32
Interese de reescont — Visszleszámítási kamatok	1,060.—	Proviziuni — Jutalékok	468.84
Salare — Fizetések	380.—		
Spese — Költségek	198.38		
Dări și comp. — Adók és illetek	66.12		
Dare după interes de depuneri — Betétkamat adó	73.44		
Descrierea mobiliiarului — A felszerelés leirása	200.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	549.93		
	3,262.16		3,262.16

(14) 1—1 Căraștău, (Karasztó) la 31 Decembrie 1916.

Ioan Mihașiu m. p., Solomon Roman m. p.,
director-executiv — vezér-igazgató. cassar — pénztárnok.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Mihașiu m. p., Ioan Șipoș m. p. Ghilea Arsenie m. p. Iov Luca m. p.
președinte — elnök.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte. — Alulirott felügyelőbizottság a jelen számlákat átvizsgáltuk és helyeseknek találtuk.

Căraștău (Karasztó), în 16 Februarie 1917.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Ioan Ghișă m. p., Petru Slugan m. p. Leah Mihai m. p. Sabin Haida m. p.
președinte — elnök.

Raportul comitet de supraveghiere. — A felügyelőbizottság jelentése.

Onorată adunare generală!
Tisztelt közgyűlés!
In decursul anului trecut am ținut mai multe ședințe cu care ocaziune ne-am convins despre corecta administrare a Însoțirii.
Bilanțul încheiat cu finea anului 1916 cu un profit de cor. 549.93 l-am controlat și l-am aflat exact.
Vă propunem deci: a) Să binevoiti a aproba bilanțul. b) A distribui profitul curat în conformitate cu propunerile direcțiunii, la cari și noi ne alăturăm, și c) a da pentru anul 1916, atât direcțiunii, cât și comitetului de supraveghiere absoluturul.
A mult év folyamán több rendben ravancsoltunk, és az ügyek és könyvek helyes kezeléséről meggyőződést szereztünk.
1916 év december hó 31-én 549.93 kor. tiszta nyereséggel lezárt mérleget megvizsgáltuk, és azt helyesnek találtuk.
Indítványozuk méltóztassék: a) A mérleget helyben hagyni. b) A tiszta nyereséget az igazgatóság indítványa szerint felosztani, és c) Az 1916 évre úgy az igazgatóságnak mint a felügyelőbizottságnak a felmentvény megadni.
Căraștău, la 16 Februarie 1917.

I. Ghișă m. p., prez. Petru Slugan m. p. Leah Mihai m. p. Sabin Haida m. p.